

Westworld (2016-2022)

Jelenkorunk összefoglaló jellemzése kifejezetten nehéz feladatnak bizonyul, azonban legszembetűnőbb általánosságait nem lehetetlen felsorolni. Elmondható, hogy polarizálódtunk, a régi egységek széttöredeztek, megjelent az úgynevezett TikTok-tempó, vagyis mindent gyorsan és nagy mennyiségben akarunk. A kulturális és információs zajban már nem elég egy csattanó vagy egy részleges szenzáció, sok kis impulzusra van szükség, amelyek felkeltik az érdeklődést és nem hagyják behatás nélkül az elménket. A mozgóképkultúra – akármennyire is modern terület – szintén nem kerülhette el az irányváltást. Mi változott meg? Körülbelül 2010-ig a játékfilm dominanciája megkérdőjelezhetetlen volt, nem véletlenül: ugyanis az igényes tartalmakat úgy sikerült két-, esetleg háromórás időtartamba sűríteni, hogy a játékidő az átlagigénynek is megfeleljen. Párhuzamosan sorozatokat is kínáltak a különböző csatornák, viszont –kevés kivétellel – nem láthattunk többet, mint ismétlődő szerkezetbe burkolt puritán cselekményeket. Majd fordult a helyzet. A hagyományos filmipar hanyatlani kezdett, a napi szórakoztatás szerepét pedig átvették a sorozatok, és a 20 évvel ezelőtt még gyerekcipőben járó formáció fokozatosan kulturális csúcspontokat járt meg. A kérdés, hogy az igény vagy a kreativitás született meg előbb?

A jelenséget mi sem bizonyítja jobban, mint az 1973-ban napvilágot látott *Feltámad a vadnyugat*. Kiváló ötlet, egyedi témaválasztás, progresszió és előrelátás, társadalomkritika, a mesterséges intelligencia és a technológiai szingularitás merész és egyben megbotránkozató ábrázolása. Ezek a tulajdonságok jellemzik, mégsem volt képes expliciten eljuttatni üzenetét a 21. század polgáraihoz. Tény, hogy nem vált a legpopulárisabb produkcióvá, hatását mégsem lehet elvitatni. Ezt az örökséget a *Westworld* sorozat elevenítette fel és tette átélhetőbbé, frissebbé, korszerűbbé, színesebbé és élettel telibbé. Ugyanakkor azt is hozzá kell tennem, mindez kifejezetten az első évadra igaz, ugyanis a következők sokkal inkább zuhanó tendenciát mutattak.

A *Westworld* (és a *Feltámad a vadnyugat*) a sci-fi és a disztópia ízléses vegyítése. A cselekmény során a humán és a transzhumán elemek találkozásából bontakozik ki az anomália. A különbség magáért beszél: a gép kegyetlensége mögött léleknek és érzésnek nyoma sincs, így a bosszú alapvetően egy eltanult művelet; az ember ezzel ellentétben viszont már érző lényként él vissza a hatalmával és játszik istent, egy olyan teremtőt, akinek mindig minden jár, főleg, ha ő maga hozott létre egy új létezőt. Az ellentmondás abból adódik, hogy korábban az emberiség kérte ki magának az isteni közbenjárást, mondván, önállóak vagyunk és egyébként sem érdemes egy halott vagy nem létező ideának áldozni. A *Westworld* jól érzékelteti az alkotó zárt térben elszenvedett hanyatlását, miközben egy olyan tudatébredést ábrázol, amely végül szerepcseréhez vezet, vagyis a transzhumán válik felvilágosulttá, az ember pedig a megfáradt úristenné.

A *Westworld* első évada kultikus, a sorozatgyártás felnőtté válásának egyik jellegzetes lenyomata. És bár negatív képet fest mind a jövőről, a természetes individuumokról, a technológiáról, a robotikáról és a mesterséges intelligenciáról, sohasem árt egy újabb figyelmeztetés. Az emberiség ugyanis bármikor újra kifordulhat önmagából, illetve azt sem

túlzás kijelenteni, hogy ami jelenleg manuális, abból éveken belül önműködő vagy beprogramozott tranzakció válhat.